

HRVATSKI *glasnik*

XXXII. godina, 4. broj

27. siječnja 2022.

cijena 200 Ft

Koljnofski memorijalni skup

11. stranica

Skupština HDS-a

3. – 5. stranica

Hrvatski koncert i Petar Grašo

7. stranica

Međunarodna utrka „Mura“

14. stranica

Petroviska operacija

Prošli tajedan ime našega sela svaki je bar jednoč mogao čuti na radiju, televiziji, ali preštati u državni novina. U pondiljak, gdo još nije vidio pri nas oklopno vozilo, postrojbu za ulov teroristov, nagašenu nazočnost policije, otprla mu se je mogućnost da sve to, samo izdaleka, ali da na kupu vidi. Zgodalo se je da je stranjski šmuglar ljudi, na našem hartaru s Eberavom, striljao je u bižanju na esterajskoga vojnika, a drugoga je skoro povozio. Zatim se je ganula hajka na bigunca ki je pravoda nosio u svojem mašinu deset i nekoliko migrantov. Toga dana dopodne pred negdašnjom graničarskom kasarnom, naredali su se elitni katani do zuba naoružani, puti su bili zaprti, dron se je u luftu kolobario, cucki su dopeljani, a policajci su pohadjali na svakom dvoru, iskajuci kriminalca. Dugo-dugo nisu se ufali nutrustupiti na područje bivše kasarne, ka pak ima razočarajuću povijest, što nalži nedavne prošlosti. Ljeta 2005. država je besplatno darovala selu objekt s tim da u zgradi obaviti će se obavezne zadaće samouprave s podvaranjem starih ljudi, osiguranjem djelatnih mjest i da se išću za te funkcije investitori, bar je tako tvrdio tadašnji načelnik, Mikloš Kohut. Petrovisku kasarnu, čiju vridnost su onda procjenili na 22 milijun ft, za nekoliko ljet kasnije aktualna Seoska samouprava je prodala za 30 i nekoliko milijun ft amerikanskomu privatniku, ki je na ogromnom plakatu obećao starački dom, koji bi se morao otpriti jur lani. Iz tih brijilantnih planov nije ništ realizirano, par stabal su isikli, ali cijelo područje je još vik u jadnom, zanemarenom stanju. Zgrada, sagrađena 1970. ljeta polako se sruši, i u medjuvrimentu, gdo bi se ufao negirati, postala je sramota sela. Danas na internetu se najde oglas, kako se je amerikanski kupac predomislio i petroviska kasarna umjesto 200 milijun ft, „na akciji“ stoji na prodaji od 80 milijun ft. A nam Petrovišćanom, posebno onim ki ovde blizu živimo, ostane u starom formatu črna fleka, gnjazdo divlje živine, zapušćeni monument, koji prez uspjeha putuje na papirošu od ruke do ruke. Zanemarena zgrada i okolica, prošli tajedan bila je meta nesvakidašnje operacije oružanih snag. Bigunca u njoj našli nisu i bome, sva srića da nije sniman dokumentarni film od ove katanske operacije rasčiha-noga, žalosnoga prizora. *Tiho*

Glasnikov tjedan

manjina imaju prigodu postaviti i pitanja. Jedno od pitanja koje mu je postavljeno bilo je i pitanje o obnavljanju ugovora o javnom obrazovanju, koji s Ministarstvom ljudskih resursa imaju neke državne samouprave, među kojima je i Hrvatska državna samouprava, a koji je istekao krajem 2021. godine. Iznos koji je utvrđen u ugovorima sklopljenim prije pet godina više ne omogućuje uravnotežen i nesmetan rad odgojno-obrazovnih institucija, situacija je nesigurna... O čemu se radi? Zapravo, jednostavno rečeno, o dodatnom financiranju koje država osigurava za nesmetano funkcioniranje odgojno-obrazovnih institucija u održavanju državnih narodnosnih samouprava. Stoga je na prosinačkoj sjednici upućena

Odbor za narodnosti Mađarskog parlamenta već nekoliko godina unatrag u mjesecu prosincu sluša godišnje izvješće zamjenika predsjednika Vlade zaduženog za nacionalnu politiku dr. Zsolta Semjéna. Tada predstavnici

molba zamjeniku premijera da podrži napore Državnog tajništva za javno školstvo pri Ministarstvu ljudskih resursa uz povećan iznos potpore, kako bi državne samouprave s punom financijskom sigurnošću zakoračile u 2022. godinu. Govorilo se i o održavanju zavičajnih kuća i javnih zbirki i osiguravanju troškova za njihovo funkcioniranje te se tražila sustavna stručna i financijska potpora. Kao što je poznato, trenutno Narodnosna nagrada ide uz novčanu nagradu od milijun forinti, dok je nagrada „Pro Cultura Minoritatum Hungariae“ odlikovanje bez novčanog iznosa. Odbor za narodnosti traži da se razmotri dodjela novčane nagrade i za nagradu „Pro Cultura“.

„Pitanje obnove ugovora o javnom obrazovanju kao i povišenje okvirnih sredstava za iste potrebe.“

Na sjednici Odbora održanoj krajem studenog 2021. predsjednik Odbora izvijestio je članove kako je pregovarao o pitanju obnove ugovora o javnom obrazovanju kao i povišenju okvirnih sredstava za iste potrebe. Tada se čulo kako će se okvir od 4 milijarde forinti povisiti za 509 milijuna forinti na teret Ministarstva ljudskih resursa i Ministarstva financija i kako će ugovori sa zainteresiranim državnim samoupravama održavateljima odgojno-obrazovnih institucija biti potpisani u siječnju 2022. godine, na rok od pet godina.

Branka Pavić Blažetin

PRATITE MEDIJSKE PLATFORME MEDIJSKOG CENTRA CROATICA!

MEDIJSKI CENTAR *Croatia*

www.glasnik.hu

Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu. Čitajte i širite Hrvatski glasnik „oazu hrvatske pisane riječi u Mađarskoj“!

Facebook profil Hrvatski glasnik – dnevni tisak – budite obaviješteni prateći Hrvatski glasnik!

radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, utorkom, četvrtkom i petkom od 18 sati radijske emisije s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati!

Croatia TV - tjedni prilog!
Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar Croatia i preko Facebookovih profila: Hrvatski glasnik; Radio Croatia; Croatia TV!

Skupština Hrvatske državne samouprave – 18. prosinca 2021.

Prihvaćen rebalans proračuna za 2021. i plan rada HDS-a za 2022. godinu

Sukladno odredbama Poslovnika Hrvatske državne samouprave (HDS) 18. prosinca 2021. godine sazvana je redovna sjednica Skupštine koja je održana u Uredu HDS-a u Budimpešti. Uz članove Skupštine sjednici su nazočili parlamentarni glasnogovornik Hrvata u Mađarskoj, voditelji HDS-ovih ustanova i poduzeća, te predstavnici hrvatskih medija. Nakon sjednice održana je i godišnja javna tribina. Kako je istaknuo predsjednik HDS-a Ivan Gugan, pozivu se odazvalo 24 skupštinaru, a 7 ih je bilo opravdano odsutno. Nakon što je utvrđen kvorum, budući da nije bilo drugih prijedloga jednoglasno je prihvaćen pismeno predloženi dnevni red.

Uslijedila je rasprava o Izvješću predsjednika o radu između dva zasjedanja Skupštine, izvršenju odluka kojima je istekao rok, odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik, rebalansu proračuna Hrvatske državne samouprave, ureda i institucija za 2021. godinu, prijedlogu Plana rada Hrvatske državne samouprave za 2022. godinu, Planu poslovanja i umjetničkog programa neprofitnog društva Hrvatsko kazalište Pečuh za 2022. godinu, Planu poslovanja društva Zavičaj d.o.o. za 2022. godinu, Planu poslovanja neprofitnog društva Croatica d.o.o. za 2022. godinu, prihvaćanju potpore Ureda predsjednika Vlade za postavljanje spomenika Ivanu Antunoviću i unapređenje e-arhiva neprofitnog društva Croatica d.o.o., pregledu djelovanja Zaklade za hrvatsko školstvo u Mađarskoj te zaštiti od koronavirusa.

Izvješće predsjednika o proteklom razdoblju, donaciji za Glazbenu školu u Petrinji, započetoj dogradnji u Santovu i obnovi Hrvatskog kluba u Pečuhu

Uz dostavljeno pismo izvješće predsjednik Gugan usmeno je izvijestio Skupštinu kako je nedavno potpisan ugovor o donaciji hrvatske zajednice za Glazbenu školu u Petrinji, podsjetivši kako je u organizaciji HDS-a tijekom godine dvjestotinjak djece s tog područja boravilo u Kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu u Vlašićima. Najavio je kako će od jeseni pet nastavnika iz Hrvatske započeti s radom u hrvatskim školama u Mađarskoj, i to u pet hrvatskih regija, Budimpešti, Gradišću, Bačkoj, Pomurju, Baranji i Podravini. U vezi s tim već je započelo usuglašavanje s ravnateljima, a očekuje se i odgovor nadležnog ministarstva RH. Nadalje, izvršen je i nadzor Vladinog ureda u Hrvatskom obrazovnom centru Miroslava Krležu u Pečuhu, koji je utvrdio da ustanova posluje uredno pa nije bilo nikakvih primjedbi. Osim toga izvijestio je nazočne o tekućim ulaganjima: započela je gradnja druge faze Hrvatske škole, odnosno učeničkog doma u Santovu, kao i obnova Hrvatskog kluba Augusta Šenoe u Pečuhu koji će 2022. godine obilježiti 40 godina rada, na čijoj zgradi do sada nije bilo obnove većih razmjera.

Odluka o rebalansu proračuna HDS-a za 2021. godinu

Prema riječima predsjednika Gugana rebalans proračuna bio je nužan zbog potpore Ureda predsjednika Vlade, a bilo je i izmjena u normativi, što se odrazilo i na stavke proračuna. Usto je odobrena i pozajmica od 100 milijuna forinti za potrebe likvidnosti, pošto se državna potpora još ne doznajuje u siječnju, dok se plaće i ostale obveze moraju plaćati. Skupština je bez rasprave jednoglasno prihvatila rebalans proračuna za 2021. godinu s jednakim prihodima i rashodima od 3 051 024 385 forinti.

Prihvaćen Plan rada HDS-a za 2022. godinu

Kako je naglasio predsjednik Ivan Gugan, sve ovisi o pandemijskoj situaciji, no u planu je održavanje svih tradicionalnih priredbi, uz neke nove. Dakle, plan rada aktualiziran je u odnosu na prošlu godinu, a nove prijedloge podnijela je jedino Croatica. S druge strane, zbog Dana sjećanja na Vukovar umjesto treće Državni dan Hrvata premješten je na drugu subotu u studenom. Kako saznajemo, parlamentarni glasnogovornik Jozo Solga predložio je sazivanje neformalne sjednice Skupštine kako bi se zauzeo stav u vezi s kampanjom za parlamentarne izbore koji će se održati početkom travnja 2022. godine. Kako je naglasio, najbitniji je upis u popis hrvatskih birača. Uz spomenuti prijedlog Skupština je jednoglasno prihvatila Plan rada HDS-a za 2022. godinu.

Prihvaćen Plan poslovanja Hrvatskog kazališta

Prema pismeno dostavljenom Poslovnom planu Hrvatskog kazališta planirani prihodi i rashodi iznose 80 451 000 forinti. Prihode uglavnom čine potpore, čiji je ukupan iznos 72 626 000 forinti. Prema ugovoru koji je sklopljen s Hrvatskom državnom samoupravom Državni ured za Hrvate izvan RH omogućuje iznos od 200 000 kuna, što iznosi oko 9 500 000 forinti, Ministarstvo ljudskih resursa za djelovanje isplaćuje 22 000 000 forinti, potpora Ureda predsjednika Vlade za hrvatske predstave i nabavu kazališnih rekvizita iznosi 25 000 000 forinti, dok je iznos potpore za izvođačko-umjetničku djelatnost 16 000 000 forinti. Među rashodima najznačajniji su osobni izdaci od 42 829 000 forinti, koji prvenstveno obuhvaćaju zaposleničke plaće za koje je namijenjeno 34 889 000 forinti, a nakon njih slijede materijal-

ni izdaci za koje je predviđeno 44 860 000 forinti. Hrvatsko kazalište 2022. godine planira četiri nove predstave. Prva u nizu je praiizvedba lutkarske predstave „Neobičan prijatelj” autorice Maje Lučić, a zatim slijede komedija Yasmina Reze „Bog masakra” u režiji Józsefa Bodonyija, zajednička produkcija Hrvatskog kazališta i KUD-a „Tanac” pod naslovom „Kad idem doma” čiji je koreograf József Szávai i vjerski igrokaz „Krunica” autora Zoltána Gátaija u režiji Slavena Vidakovića. Osim toga pregovara se i o koprodukciji s Hrvatskim kazalištem iz Osijeka, u sklopu koje bi se uprizorila predstava jednog suvremenog hrvatskog autora.

Skupština je jednoglasno prihvatila Plan poslovanja Hrvatskog kazališta Pečuh. Nakon preuzimanja ustanove došlo je do pozitivnog pomaka u radu i financiranju. Već i u razdoblju koje je prethodilo pandemiji postignut je pomak, ostvaren je veći broj predstava, veća posjećenost i uspješnije poslovanje. Na žalost, zbog pandemije koronavirusa nije se mogao održati predviđeni broj predstava, što se djelomično pokušalo nadopuniti online predstavama. Pojedine samouprave i ustanove (bilo ih je čak i iz Subotice) naručile su online predstave. Financiranje se stabiliziralo. Prošle godine Hrvatsko je kazalište prvi put dobilo potporu RH od 200 000 kuna, što je Vlada izglasala i za sljedeću godinu, uz obećanje da će financiranje biti kontinuirano. Kako je uz ostalo rekao predsjednik Gugan, iz te potpore zaposlila bi

se dva profesionalna glumca. Novost predstavlja činjenica da će godišnja potpora od 25 milijuna forinti iz Fonda za narodnosti ući u automatizam, a drugi će se prihodi ostvarivati kroz natječaje.

Plan poslovanja društva Zavičaj d.o.o. za 2022. godinu

Prema Poslovnim planu za 2022. godinu planirani prihodi iznose 2 589 000 kuna, a rashodi pak 2 291 400 kuna, pri čemu se predviđa dobit od 288 600 kuna. Uz priželjkivani broj od oko 12 000 noćenja između ostalog za organizirani smještaj predviđeno je 1 980 000, a za ugostiteljske usluge 350 000 kuna, dok se od vlasnika za investicije i održavanje očekuje 250 000 kuna. Od rashoda najvažniju stavku predstavljaju utrošene sirovine u iznosu od 630 000 kuna, a za osobne do-

hotke predviđa se 600 000 kuna.

„Plan poslovanja Zavičaja d.o.o. temelji se na cilju od 12 000 noćenja, koji bi se trebao ostvariti 2022. godine, ukoliko ne bude pandemije COVID-19”, stoji uz ostalo u pismenom prijedlogu ravnatelja Tibora Radića. Prema riječima Ivica Kovačića prošla godina bila je teška, a u uvjetima pandemije COVID-19 ove su godine poslovali dobro, jer je izvjesna dobit ostvarena već za prvih osam mjeseci. Do kraja godine više neće biti prihoda, ali će još biti troškova, no društvo će godinu zaključiti pozitivno. Sukladno tomu izrađen je plan poslovanja za 2022. godinu koji obuhvaća održavanje i razne druge aktivnosti. Na žalost, bilo je i elementarnih nepogoda čiji će se učinci ukloniti. Društvo svake godine nastoji zadržati goste i privući nove. Planirani prihodi iznose 2,6 milijuna, a rashodi 2,3 milijuna kuna, te se očekuje dobit od oko 300 tisuća kuna, koja će se odlukom vlasnika uložiti u dodatno unapređenje objekta. Kako nam je kazao predsjednik Gugan, prethodna turistička sezona općenito je bila katastrofalna, dok je 2021. već bila znatno bolja. Prema riječima ravnatelja broj ostvarenih noćenja kreće se negdje na razini od 70 posto one najbolje, 2019. godine. To je vrlo dobar pomak. Kao što je poznato, Croatica je društvu Zavičaj d.o.o. isplatila pozajmicu koja će se vratiti za dvije godine: jedan dio iz ovogodišnje dobiti, a preostali dio nagodinu.

Plan poslovanja neprofitnog društva Croatica d.o.o.

Prema poslovnim planu za 2022. godinu planirani prihodi Croatice iznose 214 800 000 forinti, dok rashodi iznose 192 387 900 forinti. Prihodi među ostalim obuhvaćaju potporu od 30 000 000 forinti za otvaranje internata Collegium Croaticum, potporu za financiranje tiskarskih usluga od 16 000 000 forinti i potporu za rad Medijskog centra Croatica od 73 000 000 forinti, dok se od prodaje nekretnine očekuje 65 000 000, a od povrata pozajmice 20 000 000 forinti. Najveću stavku među rashodima predstavljaju materijalni troškovi od 90 000 000 forinti, prije svega za razvoj i obnovu nekretnine za što je predviđeno 73 000 000 forinti. Planirani osobni izdaci iznose 77 289 900, dok je za tiskarske troškove predviđeno 13 000 000 forinti, od toga za tiskanje Hrvatskog glasnika 11 000 000, a za kulturne priredbe 6 300 000 forinti.

Sva naša poduzeća i ustanove pretrpjele su negativne posljedice pandemije. Croatica možda nešto manje od drugih, primjerice Hrvatskog kazališta ili Zavičaja, istaknuo je predsjednik Gugan. Društvo je uglavnom ostvarilo sve postavljene ciljeve, te želi nastaviti u tom smjeru. Kako smo mogli vidjeti, TV Croatica više nije samo pokusni program, već aktivno radi i emitira, a planira se i razvoj internetske televizije.

Prihvaćena potpora Ureda predsjednika Vlade

Skupština je jednoglasno prihvatila bespovratnu potporu Ureda predsjednika Vlade od 3 milijuna forinti za postavljanje spomenika Ivanu Antunoviću i od 2 150 000 forinti za unapređenje e-arhiva neprofitnog društva Croatica, koja je obuhvaćena rebalansom poračuna.

Pregled djelovanja Zaklade za hrvatsko školstvo u Mađarskoj

U vezi s radom Zaklade pokazala se potreba za poboljšanjem operativnog rada pa je bila nužna izmjena osnivačkog dokumenta. Tri godine nakon utemeljenja otvara se mogućnost doniranja 1 posto poreza na osobni dohodak, stoga je predsjednik pozvao nazočne te sve pojedince i udruge da 1 posto poreza

doniraju zakladi, jer time podupiru našu budućnost i mladež. Time bi se od 2022. godine učenicima i/ili studentima omogućilo dodjeljivanje stipendija. Predsjednik nije krio ni određenu razočaranost, jer osim osnivačkog uloga od milijun forinti i uplate bivše konzulice nije bilo drugih uplata.

O zaštiti od koronavirusa i cijepljenju

Budući da su u državnim u školama već poduzete mjere zaštite od koronavirusa to je pitanje potaknuto već na prethodnoj Skupštini, sa zaključkom da će se ponovno razmotriti za mjesec dana. Na prosinačkoj Skupštini iznesena su i razmijenjena iskustva djelatnika takvih škola. Iako poslodavac može uvesti slične mjere i u školama u održavanju narodnostih samouprava, na temelju iznesenoga odlučeno je da se to prepusti Vladi i nadležnim državnim institucijama. Dodatni problem predstavlja što bi se uvođenjem obveznog cijepljenja u državnim školama mogla ugroziti nastava na hrvatskom jeziku, što bi se također moralo riješiti, pojasnio nam je predsjednik Gugan. Dakle, za sada nema nikakve odluke o obveznom cijepljenju u trima školama u održavanju HDS-a, u Pečuhu, Sambotelu i Santovu.

S.B. / MCC

Foto: Arhiv Hrvatskoga glasnika

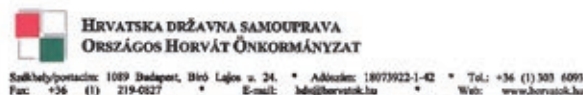
Predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan Godine 2022. za našu budućnost najvažniji su parlamentarni izbori i popis stanovništva

Predsjednik Ivan Gugan nakon Skupštine u izjavi za naš tjednik uz ostalo je rekao sljedeće:

„Hrvatska državna samouprava će i 2022. godine raditi prema Planu rada koji je prihvatila Skupština. Prema planu i zakonu održat će se najmanje četiri redovne sjednice, a vjerojatno će biti i izvanrednih sjednica. Na dnevnom redu bit će aktualne teme i sve ono na što nas

obvezuju zakoni. Usto planiramo održati tradicionalne programe. Već godinu i pol, blizu dvije godine živimo u pomalo nestvarnim uvjetima, što prije nekoliko godina nismo mogli ni zamisliti. To se odnosi na naš svakodnevni život, naše obitelji i naše bližnje, ali isto tako i naše ustanove i udruge, radna mjesta i poslove. Svjedoci smo tragičnih događanja i u krugu naše zajednice, pa je najvažnije zaštititi naše zdravlje, s druge strane, sve to utječe i na naš društveni, kulturni život. Početkom godine bilo je malo programa, a sve to pokušalo se nadoknaditi tijekom ljeta i jeseni, ali vidjeli smo da se ljudi i dalje boje javnih okupljanja. Neizvjestan će biti i početak sljedeće godine, no nadajmo se da će se stanje popraviti. Molim svakoga da se čuva, pazi na svoje i zdravlje drugih. Dvije važne stvari su pred nama, a to su parlamentarni izbori i izbori za parlamentarnog glasnogovornika Hrvata u Mađarskoj te popis stanovništva. U vezi s tim zajedno planiramo obići naše regije i županije u Mađarskoj, susresti se s našim ljudima, predsjednicima i zastupnicima hrvatskih samouprava i predstavnicima hrvatskih udruga kako bismo se dogovorili o zajedničkoj izbornoj strategiji, kako bi naš glasnogovornik i hrvatska lista dobili što veći legitimitet. Na proteklom izborima hrvatska je lista iza romske i

Székhely/postacím: 1089 Budapest, Bíró Lajos u. 24. * Adószám: 18073922-1-02 * Tel.: +36 (1) 303 6093
Fax: +36 (1) 219-0227 * E-mail: hds@hrcvatoek.hu * Web: www.hrcvatoek.hu

HATÁROZAT KIVONAT

Készült: Az Országos Horvát Önkormányzat Közgyűlésének 2021. november 20-ai, az Országos Horvát Önkormányzat székhelyén (1089 Budapest, Bíró Lajos utca 24.) megtartott rendkívüli, zárt ülésén felvett jegyzőkönyvből.

162/2021. (XI.20) Országos Horvát Önkormányzat Közgyűlési határozata
Az Országos Horvát Önkormányzat Közgyűlése a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 117/A. §-ban kapott felhatalmazás alapján a 2022. évi országgyűlési képviselők választásán horvát nemzetiségi listát állít.
A horvát nemzetiségi listára az alábbi választópolgárokat jelöli a listán elfoglalt helyük sorszámaiknak megfelelően (a jelölték személyi azonosítója feltüntetve):

Sorszám	Név	Személyi azonosító
1.	Szolga József	
2.	Gugán János	
3.	Osztrogoncz József	
4.	Hergovich Vince	
5.	Dr. Sokcsévits Dénes	
6.	Matoláné Prosznyák Hajnalka	
7.	Markovics Józsefné	
8.	Pilisits Mária	

Felkész: Gugán János, elnök

Határidő: a választás kitűzését követően meghatározott, Vjt. és Ve-ben foglalt határidőknek megfelelően

Gugán János
elnök

Rónainé Bárics Márta
jegyzőkönyv hitelesítő

Kihirdetve, közzételve: az Országos Horvát Önkormányzat hivatalos honlapján (www.hrcvatoek.hu) 2021. november 20. napján.

Budapest, 2021. november 20.

Gugán János
elnök

njemačke narodnosti dobila najviše glasova, te se nadamo da ćemo to uspjeti ponoviti. Jednako je važan i popis stanovništva, jer će te brojke utjecati na našu budućnost. Mnoge stvari ovisе o njima, naš položaj i novčana potpora koju ćemo dobiti, stoga moramo biti dobro organizirani.”

Povodom 134. obljetnice smrti biskupa Ivana Antunovića

Prisjećanje na preporoditelja bačkih Hrvata

Na inicijativu Kulturnog centra bačkih Hrvata 18. siječnja skromno je obilježena obljetnica smrti naslovnog biskupa i preporoditelja bačkih Hrvata biskupa Ivana Antunovića. Povodom 134. obljetnice smrti (13. siječnja 1888.) podno nedavno podignutog kipa biskupa Antunovića pokraj župne crkve svetog Antuna Padovanskog u Baji, u ime Kulturnog centra bačkih Hrvata, Hrvatske samouprave grada Baje, Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije, Saveza Hrvata u Mađarskoj i Hrvatske državne samouprave vijence su položili i svijeće upalili predsjednica gradske Hrvatske samouprave Angela Šokac Marković i ravnatelj Kulturnog centra Mladen Filaković. Ravnatelj Kulturnog centra ukratko je ukazao na njegovu preporoditeljsku djelatnost te pozvao na očuvanje i njegovanje materinskog hrvatskog jezika. Skromnoj svečanosti u pratnji ravnatelja Antuna Gugana nazočili su učenici sedmog i osmog razreda i polaznici predmetne nastave hrvatskoga jezika Fančaške osnovne škole.

Angela Šokac Marković, Mladen Filaković i Antun Guga s učenicima Fančaške škole

Stipan Balatinac

Tiskovna konferencija

O pripremama za maškare u Baji

Nakon što su prošle godine izostale zbog pandemije i zaštitnih mjera za sprječavanje koronavirusa, bajske maškare koje su oživljene 2020. godine prema pokladnoj tradiciji bunjevačkih Hrvata ponovno će se prirediti 26. veljače ove godine. Na tiskovnoj konferenciji održanoj u utorak, 11. siječnja u bajskom Gradskom poglavarstvu okupljene predstavnike medija o pripremama su izvještale bajska gradonačelnica Klára Nyirati, predsjednica Hrvatske samouprave grada Baje Angela Šokac Marković i ravnateljica muzeja Muzeja „István Türr” i Kulturnog centra Zita N. Kovács. „Značajan je to događaj koji će se ostvariti u suradnji bajskih građana i narodnosnih zajednica, uz brojne goste, kulturna društva iz Baje i okolnih naselja, te uz nazočnost pripadnika hrvatskog diplomatskog zbora u Mađarskoj”, kazala je uvodno bajska gradonačelnica Klára Nyirati. Predsjednica Hrvatske samouprave Baje Angela Šokac Marković ukratko je podsjetila kako se radi o tradiciji starijoj sto godina koja je obnovljena prema istraživanjima i sakupljačkom radu dr. Dinka Šokčevića. Maškare su pokrenute još 1903. godine u krugu bunjevačkih Hrvata na bajskom Dolnjaku. Prije dvije godine uspješno su obnovljene, a u nadi da će tako biti i ove godine započele su ovogodišnje pripreme, pri čemu je upućen poziv kulturnim društvima iz Baje i okolnih naselja.

Zita N. Kovács, Klára Nyirati i Angela Šokac Marković

Bajske bunjevačke maškare

Istjerivanje zime i iščekivanje proljeća

Medvjed, didak, bošnjak i batinaš posebnosti su bunjevačkih maškara. Radi se o običaju bunjevačkih Hrvata vezanom za istjerivanje zime i iščekivanje proljeća koji je po prvi put dokumentiran početkom 20. stoljeća. Poslije Drugog svjetskog rata uslijedio je prekid, a maškare su obnovljene 1956., nakon čega su se održavale do šezdesetih godina prošlog stoljeća. Pokušaja obnove bilo je 70-ih i 90-ih, no priredba je opstala tek nekoliko godina.

Kako nam je još 2020. godine uz ostalo kazao dr. Dinko Šokčević, stari pokladni običaj bunjevački su Hrvati zasigurno donijeli iz svoje pradomovine. Prepoznatljivi likovi medvjeda i didaka simboliziraju zimu, a Bošnjaka i batinaša proljeće. Medvjed i Bošnjak jedinstveni su likovi, karakteristični za bajske bunjevačke Hrvate, a imaju i svoju povijesnokulturnu važnost. Bošnjak, naime, dolazi iz Bosne: nekad su u Baju i druge dijelove Monarhije medvjede dovodili bosanski Cigani, koji su ih tjerali na ples. Bošnjak izgledom podsjeća na Turčina, na glavi mu je turban, lice obojeno u crveno, nosi crvenu pregaču i bijeli „peškir” oko pojasa. Prema riječima Dinka Šokčevića, podroban opis maškara potkrijepljen fotografijama pronašao je u radu bajskog nastavnika Antala Kovácsa, koji je 1903. objavljen u časopisu „Néprajzi Értésítő”.

Ravnateljica Muzeja Zita N. Kovács između ostalog je istaknula kako je očuvanje i predstavljanje tradicija naših predaka iznimno važno, pa na prenošenju autentičnih vrijednosti radi velik broj stručnjaka. Ono što je sigurno je da će u programu sudjelovati orkestri „Čabar” i „Bačka”, a kao i prije dvije godine organizirat će se cjelodnevni program uz razne popratne sadržaje. Neskriveni je cilj organizatora da se priredba proširi na više dana. Kako se priredba održava u vrijeme mohačkog pohoda bušara, očekuje se da bi posjetitelji mogli posjetiti i Mohač i Baju. U povorci iz raznih dijelova grada sudionici će se i ove godine okupiti u središtu grada na trgu Svetog Trojstva, a zatim zajedno veseliti. Uz tradicionalnu gastronomiju dan će završiti balom maškara u Turističkom centru.

S.B.

Pečuh – Hrvatski koncert i Petar Grašo

U organizaciji Hrvatske samouprave Pečuha i Kulturne udruge „Vizin“ 16. prosinca u pečuškoj Koncertnoj dvorani „Kodály“ održan je Hrvatski božićni koncert. Večer se sastojala od dva dijela. U prvom dijelu nastupili su Tamburaški orkestar Hrvata u Mađarskoj, glumica Petra Grišnik te Marija i Marko Bošnjak, dok je u drugom dijelu jednoipolsatni koncert održao hrvatski estradni umjetnik Petar Grašo.

Tamburaški orkestar Hrvata u Mađarskoj

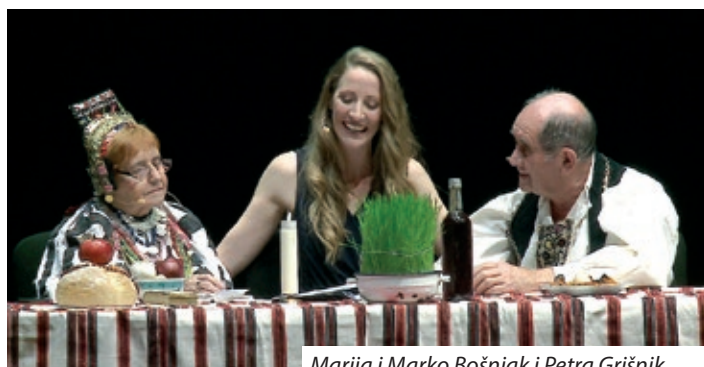
Kako je pozdravljajući goste rekao predsjednik Hrvatske samouprave Pečuha Stjepan Blažetin, priredba je ostvarena sredstvima Programa prekogranične suradnje Mađarska-Hrvatska 2014.-2020. u sklopu projekta „Manjine kao mostovi između zajednica“, koji se ostvaruje u suradnji Hrvatske samouprave Pečuha, Demokratske zajednice Mađara Hrvatske, Turističke zajednice Osječko-baranjske županije i Kulturne četvrti „Zsolnay“ iz Pečuha. Nazočnima su se obratili i gradonačelnik Pečuha Attila Péterffy te generalni konzul Republike Hrvatske Drago Horvat, a posebno

Petar Grašo

su pozdravljeni veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga, predsjednik HDS-a Ivan Gugan, predsjednik Gradskog vijeća Grada Osijeka Vladimir Ham i počasna konzulica Savezne Republike Njemačke u Pečuhu Zsuzsanna Gerner.

U svom obraćanju predsjednik Hrvatske samouprave Pečuha Stjepan Blažetin između ostalog je naglasio: „Zahvaljujem se vijećnicima Hrvatske samouprave Pečuha, čelnicima i članovima Kulturne udruge ‚Vizin‘, sudionicima programa te svima koji su na bilo koji način pridonijeli ostvarivanju ove priredbe. U pozadini se nalazi čitav niz ljudi od kojih neki daruju bor, drugi ga dopremaju u dvoranu, bor treba okititi, napraviti plakat, prodati ulaznice, prenositi informacije, dizati telefone, pisati mailove... Još jednom, velika hvala svima! Upravo nas privrženost svojim običajima, blagdanima i tradicionalnim priredbama čini onima što jesmo. Volio bih misliti da tomu pridonosi i naš Hrvatski bo-

Marija i Marko Bošnjak i Petra Grišnik

žićni koncert. U ime Hrvatske samouprave Pečuha i u svoje osobno ime želim vam blagoslovljen Božić, mira, zdravlja, veselja i puno uspjeha u novoj godini!”

U prvom dijelu večeri pod naslovom „Veselje ti navješćujem...“ nastupili su Tamburaški orkestar Hrvata u Mađarskoj, glumica Petra Grišnik te Marija i Marko Bošnjak. Tamburaškim orkestrom ravnao je Ivan Draženović, a troje je „glumaca“ u sklopu polusatnog koncerta što otpjevalo, a što odigralo božićni susret unuke s bakom i djedom te tradicionalno postavljanje božićnog stola; kako bi nas čuvao dragi Bog od svih zala i uroka, vidjeli smo i zajedničko blagovanje te radost susreta djeda, bake i unuke koja dolazi iz dalekog grada. Tamburaški orkestar Hrvata u Mađarskoj djeluje od 2019. godine, a čine ga mladi talentirani tamburaši koji žele nastaviti svirati i nakon Ljetne škole tambure u Orfúu, koju organizira Kulturna udruga „Vizin“. Petra Grišnik je uz pratnju orkestra otpjevala nekoliko pjesama, a druge je izveo orkestar. Obradovali su nas pjesmama božićnog ugođaja, ali i drugima: „Veselje ti navješćujem“, „Bijeli Božić“, „Odras“, „Usamljeni hrast“, „Old Harmony Road“, „Jedna je Hrvatska“, „Svim na zemlji mir, veselje“ i „Radujte se narodi“.

U drugom dijelu večeri šestotinjak članova publike moglo je uživati u dvosatnom koncertu hrvatskog glazbenika Petra Graše i njegovog pratećeg orkestra. Petar Grašo oduševio je publiku, koja je to pokazala burnim pljeskom tražeći bis, a on se „dragim ljudima“ zahvaljivao pjesmom u svom opetovanom (dvostrukom) izlaženju na pozornicu, a burni pljesak nije jenjavao ni nakon koncerta.

Branka Pavić Blažetin

El metode / Metoda

„Ne traži se dobričina koji će se ponašati kao gad, nego gad koji će se ponašati kao dobričina“

Ako i nismo povjerovali u gore napisano, nakon sat i pol odgledane premijere u Hrvatskom kazalištu Pečuh morali smo to učiniti. Radi se o kazališnoj predstavi „Metoda“, novoj premijeri Hrvatskog kazališta Pečuh na temelju teksta katalonskog pisca Jordija Galcerana Ferrera. Redateljica Nina Kleflin uloge je povjerila Arminu Čatiću (Fernando Porta), Goranu Smoljanoviću (Carlos Bueno), Teni Milić Ljubić (Mercedes Degas) i Matiji Kačanu (Enrique Font). Scenografiju potpisuje Branko Lovrić Caparin, kostimografiju Sara Lovrić Caparin, a glazbu Nikolina Belan.

Četiri kandidata za posao, tri muškarca i jedna žena stižu na završni intervju. Žele se zaposliti kod multinacionalne kompanije, na mjestu direktora. Već su prošli dosadašnje krugove provjera, ovo im je zadnji razgovor. Ali umjesto klasičnog intervju oni su suočeni s neobičnim intervjuom u kojem im nevidljivi Big Brother, svemoćni budući poslodavac Dekia zadaje zadatke koje trebaju riješiti. Pristaju na igru. Ona iz scene u scenu od zadatka do zadatka postaje sve nesmiljenija, bezobzirnija, neizvjesnija, nejasnija, i sve češće moraju skidati maske u kojima nastupaju razotkrivajući i najintimnije detalje... Ili je i to tek igra? Traženje odgovora na pitanje čega smo se spremni odreći za novac, poziciju, prestiž i položaj. Samih sebe. Do kuda smo spremni ići i što sve pogaziti. Obitelj. Majku, djecu...Ta pitanja postavlja nam Galceran s pozornice.

Kako kaže Fernando, kad dođeš u ured, trebaš obojiti lice kao klaun u cirkusu, upravo onako kako je to toga trenutka potrebno. Onaj tko ne može to učiniti nije ni za što. Jer živimo u svijetu maski, bez trunke empatije, i s posebnim metodama nastojimo pronaći svoje mjesto u društvu i svijetu. Navikli smo već maske mijenjati po potrebi, bez njih ne želimo ni živjeti, bez njih se ne može napredovati.

Katalonski pisac Jordi Galceran Ferrer napisao je „El metode Grönholm“, čija je praižvedba bila davne 2003. godine, a do danas je igrana u dvadesetak zemalja, pa tako i u Hrvatskoj i Mađarskoj, a o popularnosti i aktualnosti teksta svjedoči kako je isti 2005. doživio i filmsku adaptaciju. Priča kaže kako je Galceran na temelju dokumenta nađenog na smetlištu saznao da se u jednoj kompaniji prilikom intervju primjenjuje posebna metoda izbora suradnika. I tako je nastao dramski tekst o jednom neobičnom intervju za posao kod korporacijskog giganta Dakiae.

Kritičari su okarakterizirali Galcaranov tekst kao presliku svijeta u kojem nema milosti u borbi za zapošljavanje, svijeta beskrupulozne životinjske borbe za mjesto na profesionalnoj i društvenoj ljestvici, u kojem ne prežemo od gaženja vlastitog identiteta ako ne želimo ispasti iz utrke.

Živimo li zaista u svijetu laži, obmanjivanja, manipuliranja, okrutnosti, svijetu bez empatije i ljudskosti? Vrlom novom svijetu. Tu je na pozornici i oko nas. Homo homini lupus.

Branka Pavić Blažetin

Foto: LASZLÓ TÓTH (HRVATSKO KAZALIŠTE PEČUH)

Trenutak za pjesmu

Daljina

Dok trčim uz Sjeverno more
miljama daleko moj otac
zastaje oslonjen o držak motike.
Tu smo – dakle – govori.
Poslije svega što smo učinili
za njega gospodin trči,
a ovdje ludilo tek počinje.
Pojačavam tempo s vjetrom
u leđima bježim od te pomisli.
Malo dalje (uvijek dalje)
jedan galeb iz pijeska je
iščeprkao svjetlucavo kamenje.
I sad cupka.
Čudi se.

Damir Šodan

Hrvatski kalendar 2022., Croatica, Budimpešta 2021., 200 str.

Još početkom prosinca 2021. godine prijatelji, pomagači, simpatizeri i čitatelji godišnjaka Hrvata u Mađarskoj, Hrvatskog kalendara 2022. mogli su ga uzeti u ruke. Izdavač Neprofitno poduzeće distribuira najčitaniju knjigu Hrvata u Mađarskoj. Cilj nam je ostao isti, omogućiti Hrvatima u Mađarskoj uvid u raznolikost njihova života. Kroz objektiv fotoaparata, napise o političkim, društvenim, kulturnim, vjerskim, znanstvenim i školskim događanjima.

„Želi se dati poticaj svim uzrastima i raznovrsnim interesima, praktičnim, sadržajno, tematsko i žanrovski raznolikim štivom. Zahvaljujemo se svima koji su nesebično (bez naknade) obogatili sadržaj Hrvatskog kalendara 2022. uz molbu da pomognete u promociji Hrvatskog kalendara 2022. u svom selu, gradu, samoupravi, udruzi, među prijateljima“, poručuje njegova urednica Branka Pavić Blažetin, kazavši kako je poziv za sudjelovanje svojim prinosima u kalendaru javan i objavljuje se već mjeseca lipnja. Uređivački odbor kalendara čine Stipan Balatinac, Bernadeta Blažetin, Kristina Goher i Timea Horvat.

Uvod u kalendar uz uredničku riječ je pjesma Ivana Tolja „Duša Hrvata“ (Anima Croatorum). Ove godine za omotnu fotografiju urednica je izabrala fotografiju Edmonda Bendea „Vitraci crkve u Gari“. Katolički kalendar u kalendaru su priredile Eva Molnar Muić i Branka Pavić Blažetin, dok je za kalendar fotografije priredila Eva Molnar Muić, a to su najbolja ostvarenja likovnog natječaja 2021. „Otvaram škrinjicu i darujem Ti...“ iz izdanja zidnog kalendara Hrvatske državne samouprave „Dječji kalendar“ 2022.

U proslavu naslova „Kalendar...“ urednica Blažetin piše: „Vrijeme je kalendara. Naši su stari u svojim skromnim kućama godinama čekali jedino štivo na hrvatskom jeziku – kalendar. Bio je on u skladu s načinom života i njihovim potrebama. Katolički kalendar naprijed s imenima svetaca i popisom imendana, a ispod popisa ili na drugoj stranici prostor za bilješke. Objesili bi ga na zabijeni čavao u okvir nekih od svojih vrata. Sobnih, kuhinjskih... I uzimali ga u ruke kad bi imali vremena ili kad bi trebali što zapisati. U njega bi upisivali i svoje ime, ime vlasnika. Davno je prošlo vrijeme kad su svi išli u žetvu ili u poljske radove, vrijeme kad su se pažljivo pratili mjesečeve mijene, kad se točno znalo kad je vrijeme od blagdana i nedjelje, a kad vrijeme za „u polje poći“. Bili su kalendari u službi širenja vjere i pismenosti, u službi politike svih boja i u službi propagande. Dovoljno je ako ih uzmemo u ruke i smjestimo ih u povijesni kontekst, vrijeme i prostor te se zapitamo kad su i za koga nastajali. Hrvatski kalendar u Mađarskoj namijenjen je u prvome redu Hrvatima u Mađarskoj, ali i svima onima koji žele doznati više o našem pogledu na godinu koja je iza nas te o vremenu koje je ispred nas. O onome što nas je obilježilo i obilježava te onome što je ostavilo ili će ostaviti traga na polju društvenih postignuća Hrvata u Mađarskoj. Teško je sve to sažeti na 200 stranica, gotovo pa nemoguće. Jer ima ih puno, a za svakoga od nas najvažniji je događaj onaj koji je njemu najbliži, u kojemu je i on sam ili član njegove obitelji sudjelovao. Stoga nađimo sebe i u onima koji su pomalo dalje od bližeg obzora, koji su vrijednosti koje ne odumiru tako lako i tako brzo, koje čuvaju hrvatski materinski jezik u obitelji i zajednici, čime čuvaju i nacionalni identitet. Stoga neka bude radost uzeti u ruke Hrvatski kalendar 2022. i objesiti ga na vidno mjesto u svojem hrvatskom

domu. Svi koji prođu ispod kućnog svoda uzet će ga u ruke i prolizati, zabilježiti se u njega. Radovati se svakoj riječi i svakoj fotografiji... Jer znaju kako su one tu za buduća pokoljenja.”

Hrvatski kalendar uz narečeno donosi ove napise: KG i BPB: Proučavanje prošlosti može definirati budućnost, Matilda Bölcs: Zafuljani va jezik svoj,

Uredništvo Medijskog centra Croatica: Razoran potres u Sisačko-moslavačkoj županiji – spremno pomogli Hrvati iz Mađarske, sakupio Balint Vujkov: Kandžija od zmija, István Lőkös: Prvi susret s Krležom, Vjekoslav Blazsetin: Ravnatelj, Branka Pavić Blažetin: Životni put južnoslavenske učiteljice,

Roza Vidaković: Snijeg, Kristina Goher: „Nagrada za narodnosti“, Kristina Goher: „Pro Cul-

tura Minoritatum Hungariae“, Josip Mihović: Zorom u tri – zlatna ura meditacije, Edmond Bende: Obnova vitraja crkve u Gari, Branka Pavić Blažetin: Molitva Očenaša u korizmi, Marica Matičanac Kelemen: Pogrebni običaji semartinskih šokačkih Hrvata, Mate Šinković: Samohotno suđenje, Marko Dekić: Divlji cvjetovi, Živko Gorjanac: Franjo Anišić iz bačvanskog rackohrvatskog Bačina, Marija Fülöp Huljev: Mirko Berlaković navršio 80 ljet, Živko Gorjanac: Već treći put lektorica hrvatskog jezika u Mađarskoj, Sándor Petőfi: Narodna pjesma, Đuro Vidmarović: Hrvatski kalendar 2021, Stipan Balatinac: Od Ogulina do Budima. Studije o Hrvatima u Mađarskoj, Maja Matijević: Katolj: bogatstvo čuvano stoljećima, Željka Lovrenčić: Mene su ljepote ostavile, Bernadeta Blažetin: Mind magyar, mind horvát / Mađar je, koliko i Hrvat, Branka Pavić Blažetin: XIV. Međunarodni kroatistički znanstveni skup, Paul Katančić: Antun Vidić: Sam i svoj, Anja Džeko: Jezero u Starinu (Za male i one malo veće...), HINA: Dubravka, Bernadeta Blažetin: Dan materinskoga jezika, Bernadeta Blažetin: „Serdahel 650“, Bernadeta Blažetin: Valentinovo, Uredništvo Hrvatskoga glasnika: 2021. godina slikom i riječju. *DSB*

Izložba i koncert sastava „Koprive” u Croatici

U zajedničkoj organizaciji Nefitnog poduzeća Croatica, Hrvatske samouprave II. okruga i Hrvatske samouprava V. okruga Budimpešte, Ogranka slavonsko-baranjsko-srijemskog Društva hrvatskih književnika, u suradnji sa Spomen-muzejom biskupa Josipa Jurja Strossmayera 15. prosinca u Croatici otvorena je izložba „Panonske Perspektive”, ulja na platnu i akvarela Zdravka Ćosića iz zbirke đakovačkog Spomen-muzeja biskupa Josipa Jurja Strossmayera.

Izložba je upriličena povodom pedesete obljetnice rođenja i petnaeste obljetnice smrti Zdravka Ćosića (Slavonski Kobaš, 15. XII. 1941. – Slavonski Kobaš, 23. II. 2006.). Nakon prigodnih riječi ravnatelja Croatice Čabe Horvatha izložbu su otvorile zamjenica predsjednice Hrvatske samouprave V. okruga Mira Horvat i predsjednica Hrvatske samouprave II. okruga Budimpešte Bea Letenyei Kovács. Nakon otvorenja izložbe uslijedio je koncert glazbenog sastava „Koprive” iz Petrovog Sela. - mcc -

Dio nazočnih

Dopredsjednica Hrvatske samouprave V okruga Mira Horvat

Budimpešta – Kőbánya

U budimpeštanskom X. okrugu Kőbányi djeluje jedanaest narodnosnih samouprava koje su 11. prosinca priredile zajedničku, već tradicionalnu godišnju adventsku priredbu pod naslovom „Čuvanje narodnosnih božićnih običaja”, donosi Facebook profil referentice za civilna i narodnosna pitanja pri Vijeću Kőbánye Henriette Szabados Jóga. Ova je priredba održana već jedanaesti put, a i ovoga puta unatoč pandemijskoj opasnosti, uz pridržavanje svih propisanih mjera okupio se lijep broj izvođača i publike. Tako je Hrvate okruga pjesmom predstavljao glumac i pjevač Stipan Đurić, kojem se kao i ostalim izvođačima koji su predstavljali druge narodnosne zajednice zahvalio predsjednik Hrvatske samouprave Kőbánye Branko Kovač. Božićni blagoslov dao je svećenik Attila Balog, a nakon programa slijedilo je prijateljsko druženje i razgovor uz bogati adventski stol. Priredba je održana pod pokroviteljstvom Samouprave Kőbánye u Kulturnom centru

Henriette Szabados Jóga i Branko Kovač

Stipan Đurić

Sándor Csoma Körösi. Spomenimo kako su u tročlanom hrvatskom zastupničkom tijelu uz Branka Kovača još Sanda Péntek i Antal Krickovics, te kako oni pomažu gradskom okrugu Kőbányi u njegovanju i širenju prijateljskih veza s gradom Vinkovcima. Svoju godišnju javnu tribinu Hrvatska samouprava Kőbánye održala je 7. listopada u Uredu načelnika okruga. - mcc -

Međunarodna suradnja

XV. okrug Budimpešte i Donji Kraljevec

Suradnja Općine Donji Kraljevec i XV. okruga grada Budimpešte traje već niz godina, a pokretač spomenute suradnje je Hrvatska samouprava XV. okruga na čelu sa Stjepanom Kuzmom, porijeklom iz pomurskog Sumartona. Tako se već niz godina prijatelji okupljaju i na novogodišnjem koncertu KUD-a Općine Donji Kraljevec i puhačkog orkestra Glazbene škole Jenő Hubay iz Budimpešte. Ove godine koncert je 8. siječnja održan u Donjem Kraljevcu u organizaciji Općine Donji Kraljevec, a svi posjetitelji koncerta morali su imati Covid potvrdu. Koncert održan u sportskoj dvorani Osnovne škole Donji Kraljevec oduševio je publiku. - mcc -

30. obljetnica međunarodnoga priznanja Republike Hrvatske Koljnofski memorijalni skup

„Hrvatske majke vjerni sin/Uz domovinu stoj!” – tako piše gradišćanskohrvatski velikan, farnik, znanstvenik ter književnik Mate Meršić Miloradić, a te riči njegove su posudili Koljnofci i za vlašći spomenik doseljenja Hrvatov u ove kraje, najvjerojatnije ne prez razloga. Sami Koljnofci većputi su jur dokazali svoju vjernost k Ugarskoj, 1921. ljeta s glasanjem, a pradomovini Hrvatskoj za vrime Domovinskoga boja, kot i lani, hrvatskim braćam u nevolji, ki su bili pogodjeni u potresu. Pri ovom Spomeniku doseljenja se je uprav na dan 30. jubileja međunarodnoga priznanja Republike Hrvatske, 15. januara, u subotu, okupio međunarodni roj i broj, na svečevanju.

Domaćini i časní gosti na kraju priredbe

Jedina je bila ova priredba po cijelom Gradišću, a lako je moguće da i jedina svetačnost med svimi Hrvatí u Ugarskoj, na ku su došli ne samo političari, branitelji, nego i peljači civilnih društava iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Austrije. Pod vedrim nebom, s ugarskom i hrvatskom himnom je započeta proslava, a u nastavku s mjesnim farnikom Antalom Nemethom s hrvatskim molitvami je glasila zahvala svim žrtvama slobode Hrvatske. Franjo Grubić, načelnik Koljnofa, a ujedno i predsjednik Koljnofskoga hrvatskoga društva je pozdravio diplomate Veleposlanstva RH u Budimpešti, političare našega naroda, predstavnike partnerske općine Kiseljak iz BiH, a i drage goste iz Bjelovara i Čakovca, pozivajući sve na svetačni objed u restoran Tercia. Potom su položeni vijenci, a memorijalni kolegij se je začeo otpodne u Kulturnom domu. Pri uvodni riči domaćin dr. Franjo Pajrić, predsjednik Društva Hrvatí, postavio je i pitanje za razmišljanje: „Ča ste djelali pred tridesetimi ljeti te dane? Onda, kad je južno od nas buktio boj, i jedan mali narod se je borio za svoju slobodu. Mi u Koljnofu smo gizdavi da imamo veze s Hrvatskom, prijatelje u Buševcu, Bibinja, Gračani, i sve je dokumentirano, kako smo pomagali onih teških 1990.–1991. ljet, a ne samo mi Gradišćanci, nego i Hrvatí po cijeloj Ugarskoj” rekao je uz ostalo, moderator programa. Koljnofski načelnik se je spomenuo i na, za nas, važne jubileje, na 30. jubilej Koljnofskoga hrvatskoga društva, kot i na tri desetljeća Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj. „Kad su nam priznali pred tridesetimi ljeti na ov dan Hrvatsku, i mi Hrvatí u Ugarskoj, od Bačke do Gradišća, dostali smo hrabrost i snagu”, istaknuo je poglavar Koljnofa i završio svoj govor s riči prvoga

hrvatskoga predsjednika Franje Tuđmana: „Današnji dan, 15. siječnja 1992., bit će zlatnim slovima uklesan u cijelu 14-stoljetnu povijest hrvatskog naroda na ovome prostoru, za nas svetom tlu, između Mure, Drave, Dunava i Jadrana!” Bivši parlamentarni zastupnik Mate Firtl prik povijesnoga osvrta je dokazao, kako su Hrvatí i Ugri uglavnom bili partneri i prijatelji. Ugarski narod, na čelu s tadašnjim premijerom, Józsefom Antallom, je ne samo oružje slao u Domovinski boj, nego je nudio utočišće i za mnoge bigunce. Ugarska je potpomogala i ulaz u NATO, a zalagala se je i za članstvo Hrvatske u EU. Glasnogovornik Hrvatov u Par-

lamentu, Jozo Solga, spomenuo je, kako je u to vrime u njegovom rodnom selu bilo oko sto prognanikov, čuli su se pucnjava i bombardiranje i nigdor nije znao što će se zgodati. Obrnuo je pažnju i na to, koliko je važno da svi pripadnici narodnosne grupe se izjasnu za Hrvatá na popisu pučanstva i da se podržava lista HDS-a na parlamentarni izbori da Hrvatí i nadalje imaju svojega predstavnika u Ugarskom parlamentu. Ivan Guban, predsjednik HDS-a je u svezi 30.obljetnice takaj podilio svoje spominke na te dane, kako je kot novinar obilazio kampe za bigunce. Organizatorom skupa se je zahvalio da nisu pozabili na ov važan dan, na kom moremo svi skupa biti ponosni da imamo Hrvatsku. Potom su svi nazočni pogledali film i razgovor sa Zlatkom Vladanovićem, umirovljenim brigadirom i negdašnjim tajnikom Generalskoga zbora, koga je lani snimio dr. Franjo Pajrić u Vukovaru, povodom 30. obljetnice sloma herojske obrambe. Hrvatski veleposlanik dr. Mladen Andrić je rekao, kako je bio na početku 1992. ljeta u civilnoj zaštiti u drugom najvećem sklonišću, u tunelu Zagreba, koji je znao imati i 3000 ljudi tajedne dugo, prez izlaska. „Važno je da smo živi i zdravi, unatoč koroni, da imamo osjećaja snage doprinijeti svemu onome, što svi Europljani, svi građani svijeta žele. A to je mir, ravnopravnost, razvoj i dobar osjećaj svakodnevní” naglasio je dr. Mladen Andrić. Uz film Čudesna Hrvatska, uz pjesmu „Bratu iz Gradišća” iz pera Ante Keserovića i popularnoga šlagera klape Intrade, „Croatia iz duše te ljubim”, spomen-svečevanje su završili Koljnofski tamburaši.

Tiho

HRVATSKI GASTRONOMSKI I KULTURNI FESTIVAL

„HRVATSKA SVINJOKOLJA U PODRAVINI“

MARTINCI „OTVORENA ARENA“

29. SIJEČNJA 2022.

PROGRAM

28. siječnja 2022. (petak)

8:00- 16:00 - Priprema štandova u „Otvorenoj areni“

29. siječnja 2022. (subota)

6:00-6:30 – Dolazak ekipa

6:30 – Određivanje redosljeda i pravilnika sudjelovanja, predaja rakije za degustaciju

7:00 – Početak svinjokolja

8:00-12:00 – Degustacija domaćih rakija, kuhanog vina i ocjenjivanje mesnih proizvoda (šunka, slanina, kobasice, salame i čurke)

13:30 – Predaja proizvoda za degustaciju (pečene kobasice, čurke, svinjokoljsko jelo „frišketa“)

14:00 – Zatvaranje „Podravske svinjokolje“ (Objava rezultata, zajednički ručak i druženje uz tamburašku glazbu)

SRDAČNO VAS OČEKUJEMO!

NKUL-KP-1-2022/1-000617

HRVATSKI KULTURNI I SPORTSKI CENTAR
JOSEF GUJAŠ DŽURETIN

OPĆINA ŠENTLAVIT
HERVATSKE SAMOUPRAVE IZ PODRAVINE

OPĆINA SVETI MARTIN NA MURI
ZAJEDNICA PODRAVSKIH HRVATA

Druženje u Potonji

U podravskom naselju Potonji 19. prosinca u mjesnom Domu kulture održano je adventsko druženje uz prigodni program. Zvijezda večeri bio je umjetnik Rezső Soltész koji je razveselio mnogobrojnu publiku.

Toplim željama gostima su se obratili načelnik Potonje Tamás Reiz i predsjednik Hrvatske samouprave Jozo Dudaš. Kao i uvijek u ovakvim prilikama programu i druženju nazočio je i parlamentarni zastupnik László Szászfalvi. Svi stanovnici sela dobili su prigodne poklone.

Foto: LASZLO SZASZFALVI

Druženja martinačkih i santovačkih nogometnih veterana

Na inicijativu predstavnika dviju hrvatskih zajednica 2016. godine uspostavljena je prijateljska suradnja martinačkih i santovačkih nogometnih veterana. Otada se redovito susreću u Santovu na blagdan Velike Gospe, a u Martincima na Martinje.

Tako je bilo i mjeseca studenoga, kada je goste iz Santova u Martincima u ime veteranske sekcije NK „Zrinski“ srdačno pozdravio Jozo Solga. Nakon što su Santovci u rujnu ove godine nadigrali Martince i pobijedili s 5:1, 13. studenog u okviru tradicionalnog Martinja Martinčani su na Cretiću ne samo uzvratili već i „potopili“ santovačku momčad s 13:2. Pobijedili su s najvećom gol-razlikom proteklih pet godina suradnje i prijateljskih susreta. Sudac je bio glasnogovornik Hrvata u mađarskom Parlamentu Jozo Solga, a najuspješniji igrač s tri pogotka i tri asistencije predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gudan.

Dva pogotka za goste postigao je Jozo Blažev. Druženje je nastavljeno zajedničkim ručkom, a nakon mise na pučkoj veselici u mjesnom Domu kulture. Do novog susreta u Santovu.

Stipan Balatinac

Mala stranica

NATJEČAJ

„CROATIADA 2022”

Hrvatska državna samouprava raspisuje **NAGRADNI LIKOVNI NATJEČAJ** za djecu vrtićke dobi, te učenike osnovnih i srednjih škola u Mađarskoj na temu:

Zanati i alati naših predaka: „Bez alata nema zanata”

Jasno je da bez odgovarajućeg alata majstor ne može uspješno obavljati svoj zanat. Vaš zadatak je da u svom najbližem okruženju istražite i nacrtate nestale zanate i zanimanja, koja su postojala ali ih više nema (npr.: kovač, tišlar, bognar...). Pored zanimljivosti o pojedinim alatima i pomagalicama možete nacrtati i radne običaje. Možete prikazati zimske, proljetne, ljetne i jesenske aktivnosti i specifičnosti rada, npr.: runjenje kukuruza, mlaćenje slame, čihanje perja...

Uvjeti likovnog natječaja:

Sliku izradite u formatu A/4 ili A/3, a uz nju priložite i opis crteža (predstavite svoj crtež u 5-10 rečenica). Bez opisa vaši se crteži ne mogu prihvatiti. Tehnika izrade likovnih radova je slobodna, uz mogućnost korištenja kolaža, pastela, flomastera, akvarela i kombiniranih tehnika.

Upute za slanje radova

Svaki rad na poleđini obvezno mora sadržavati sljedeće podatke:

- ime i prezime autora,
- razred ili dob vrtićke djece,
- naslov crteža,
- naziv i adresu škole,
- ime i kontaktne podatke nastavnika (e-mail adresa, broj telefona).

Nepotpuno označeni radovi ili radovi bez potrebnih podataka se ne prihvaćaju. Sve pristigle radove vrednovat će umjetnica Estera Šarkić.

Obavijesti o nagradama i vremenu dodjele poslat ćemo na adresu škole. Od radova će se prirediti izložba. Najbolji radovi se objavljuju u zidnom kalendaru 2023.

Rok za dostavljanje radova je **31. siječnja 2022.**

Likovne radove pošaljite u običnoj poštanskoj pošiljci na adresu:

Országos Horvát Önkormányzat
(1089 Budapest, Bíró Lajos u. 24.)

Za dodatne informacije možete nas kontaktirati elektroničkom poštom: hds@horvatok.hu ili na broj telefona: +36 /1-303-6094

Međunarodna utrka „Mura“ u Keresturu

Na međunarodnoj utrci „Mura“ koja je 15. siječnja u Keresturu održana u organizaciji Osnovne škole „Nikola Zrinski“ i Udruge Zrinskih kadeta sudjelovalo je ukupno 96 natjecatelja. Trkači su pristigli iz pomurskih naselja (Bečehela, Letinje, Serdahela, Mlinarca, Fičehaza, Boršfe, Velike Kaniže) i Hrvatske (Preloga, Kotoribe i Hodošana). Trčao se polumaraton, četvrtmaraton i šesnaestina maratona. Cilj utrke bio je okupljanje sportaša i rekreativaca s obje strane Mure u svrhu promoviranja sporta i ljepote prirodnog okoliša, pri čemu je ovaj put izražena i želja da se za nekoliko godina rutom obuhvati i most Kerestur-Kotoriba. Na spomen-medaljama koje su dodijeljene svim sudionicima prikazan je idejni plan budućeg mosta.

Svi sudionici utrke nakon dodjele medalja

Keresturska škola i Udruga Zrinskih kadeta redovito organiziraju utrke „Mura“ i „Zrinski“ u kojima sudjeluju brojni učenici keresturske škole, a dolaze i trkači iz raznih sportskih klubova i ljubitelji rekreativnog sporta iz okolnih mjesta. Nitko od njih ne mari za hladnoću: ponekad se trčalo u velikom snijegu i pod niskim temperaturama, no ovaj put vrijeme je bilo izvrsno za trčanje,

popustili su jutarnji minusi i zasjalo je sunce. Trkaća staza i ovaj je put vodila kroz šumu do lokaliteta utvrde Novi Zrin i natrag. Prije starta sudionike je pozdravila predsjednica Udruge Zrinskih kadeta Anica Kovač, nakon čega je dala znak za početak utrke, dok su na raznim postajama pomagale učiteljice mjesne osnovne škole. Ravnateljica Osnovne škole „Nikola Zrinski“ Edit

Herman brinula je o poštivanju epidemioloških mjera, utrka se odvijala pod slobodnim nebom, a sudionici su trebali održavati razmak. Svi sudionici dobili su spomen-medalje, a na kraju su proglašeni rezultati natjecanja po pojedinim kategorijama. Zlatnu medalju u svojoj kategoriji postigli su sljedeći trkači: Flóra Andrasek, Alex Mikolán, Zselyke Szegedi, Emília Molnár, Levente Groóz, Miléna Hans, Boldizsár Tóth, Anna Virovecz, Martin Dobák, Zsombor Virovecz, Gergő Ferenc, Vivien Bogdán, Bálint Horvát, Barbara Goóz, Ádám Bene, Tímea Tóth, István Nunkovics, Bernadett Vitelics, Tamás Kelemen, Marianna Rajnics, László Kárász, Mónika Szegedi, Tamás Kolonics, Zsuzsi Krihó, Zoltán Horváth, Katalin Bedő, Péter Kocsis. Sljedeća utrka predviđena je za Dane Nikole Zrinskog koji će se održati posljednjeg vikenda u rujnu.

Beta

Najmlađi u prvim redovima

Blagdanska okupljanja u Harkanju uz svete mise na hrvatskom jeziku

Shodno višegodišnjoj tradiciji u harkanjskoj rimokatoličkoj crkvi se 6. siječnja na blagdan Sveta tri kralja održava sveta misa na hrvatskom jeziku i koncert božićnih pjesama. Program podupiru Hrvatska samouprava Harkanja i Mješoviti pjevački zbor Hrvata grada Harkanja. Tako je bilo i ove godine. Svetu misu služio je mjesni dekan-župnik Ladislav Ronta, a koncert božićnih pjesama održali su Pjevački zbor i orkestar KUD-a Ladislav Matušek iz Kulinja.

FOTO: ZOLTÁN CZENE FACEBOOK

Božićna sveta misa po tradiciji održana je na hrvatskom jeziku 27. prosinca na blagdan svetog Ivana, kada se u crkvi tradicionalno blagoslivlja mlado vino. Misu je služio dekan župnik Ladislav Ronta, a pjevao Mješoviti pjevački zbor Hrvata grada Harkanja. Svakog posljednjeg petka u mjesecu dekan-župnik Ladislav Ronta s početkom u 17 sati u mjesnoj Rimotoličkoj crkvi služi svetu misu na hrvatskom jeziku, a misno slavlje pjeva Mješoviti pjevački zbor Hrvata grada Harkanja.

Neka Vam djelić blagdanske atmosfere dočaraju prekrasne fotografije koje je načinio Zoltán Czene.

Branka Pavić Blažetin

Šibarevo

U blagdanskome kalendaru 28. prosinca su Mladenci ili Dan nevine dječice, Nevina dičica... Ovaj blagdan slave i obilježavaju i danas Hrvati u Mađarskoj. Zovu ga i Šibarevo.

Ukućani se udaraju šibama da bi bili zdravi, a tako im se i čestita. U šibare idu djeca, ali i odrasli muškarci. Tako je bilo i u Mohaču, kako donosi mjesna televizija, napominjući kako već dvadeset godina Orkestar „Šoka-dija“ na čelu sa Zoltanom Horvatom, na blagdan Mladenaca cijeli dan svira šokačkom četvrti, te ulazeći u kuće čestita Mladence:

„Čestiti Vam bili Mladenci!”

„A ti živ i zdrav bio.” I svugdje su dobrodošli. Televizijska ekipa zatekla ih je u domu mohačkog gradonačelnika Gábora Pávkovicsa, s čijeg smo portala i skinuli ove fotografije.

Na blagdan Nevine dječice crkva se spominje događaja iz Novoga zavjeta kada je kralj Herod naredio pokolj nevine dječice u Betlehemu, vjerujući kako će među njim biti i Krist za kojega su mudraci prorokovali kako će biti novi Kralj. Postoji više običaja vezanih uz ovaj dan, koji se odnose na šibanje djevojaka, crkvenih klupa ili ukućana. Uz čestitke za blagoslov nadolazeće godine šibare bi nudili hranom i pićem, rakijom i vinom.

BPB

FOTO: GÁBOR PÁVKOVICS (FACEBOOK)

Sve o muškarcima

Dana 15. prosinca u Hrvatskom kazalištu Pečuh gostovao je zagrebački Teatar Gavran s predstavom „Sve o muškarcima” u režiji Mladene Gavran, koja je nastala na temelju teksta Mire Gavrana. Predstava je premijerno izvedena u rujnu 2019. godine. Muški svijet u ovoj se priči razotkriva s puno humora i neočekivanih sukoba, dok svaki od glumaca igra po nekoliko različitih uloga. Radnja je smještena u današnji Zagreb, a pred nama prolaze prepoznatljivi suvremeni likovi s kojima se svaki gledatelj može lako poistovjetiti.

Mladena Gavran u predstavi „Sve o muškarcima” za nositelje zahtjevnih uloga odabrala je tri mlada, nadarena glumca, Vedrana Komeričkog, Tomislava Krstanovića i Radu Radulovića. Brzi dijalozi, te izmjena dramskih i humornih pasaja karakteristika su teksta koji pruža velike mogućnosti za glumačke transformacije. Napomenimo kako je ovaj tekst Mire Gavrana do sada imao 18 kazališnih premijera diljem svijeta, od Rio de Janeira pa do Moskve, a uskoro se očekuje i premijera na mađarskom jeziku u Pečuškom nacionalnom kazalištu.

BPB

Čarolija u HOŠIG-u

Božić je pokucao i na HOŠIG-ova vrata, donijevši sa sobom bijele pahulje, miris medenjaka, anđelčice, vile i vilenjake. Zvonkim glasom su ga pozdravili vrtičari i učenici nižih razreda, kazivajući i pjevajući prigodne pjesme. Djeda Božićnjaka nestrpljivo je čekao i polaznik 4. razreda Bendegúz Poczók, koji je za to vrijeme dobrodušno pojeo kolačice. Za tren su se u božićne pahulje pretvorili učenici 2., 3. i 4. razreda, plešući valcer na glazbu crtića „Anastazija“. I kakvi su pravi božićni darovi? U istoimenom igrokazu predstavili su nam ih učenici 3. i 4. razreda, dok je dramska sekcija 6. razreda na temelju romana Ivana Kušana „Lažeš, Melita“ uprizorila igrokaz, a tamburaški sastav razreda odsvirao tradicionalnu pjesmu „Spavaj mali Božiću“. Stihovi Ive Lendića koje su interpretirale gimnazijalke Ena i Nevena Kujundžić dočarali su nam božićnu noć po štalama, a s bakinom pričom upoznali su nas polaznici vjeronauka. O da, obistinile su se i riječi pjesme „Božić povezuje“, koju su otpjevali osnovnoškolci, a solistice su bile učenice 6. razreda Lilla Bengyészov i Jasminka Tábori. Prigodni program ostvaren je pod čarobnom palicom voditeljice vrtića Magde Havasi, učiteljice Kristine Feller i Nikoline Jurine, nastavnice vjeronauka Jelice Kőrösi, profesorice povijesti Klare Bende Jenyik, profesorice plesa Andreje Bálint, profesora glazbenog odgoja Stjepana Dombajia i profesora likovnog odgoja Zoltána Csomósa. I sve navedeno u cjelinu je oblikovala voditeljica Đačkog doma Estera Daražac Bakóczi.

Plesna scena iz valcera

Kristina Goher

Tradicionalna prela i balovi u Bačkoj 2022.

- 29.01. – BAJA, Veliko prelo bačkih Hrvata, Orkestar „Čabar“, Orkestar „Hajo“ i Zvonko Bogdan
- 29.01. – DUŠNOK, Racko prelo, Orkestar „Zabavna industrija“
- 05.02. – KALAČA, Racko prelo, Orkestar „Zabavna industrija“
- 05.02. – ALJMAŠ, Bunjevačko prelo, Orkestar „Juice“
- 05.02. – SANTOVO, Marindanski šokački bal, Orkestar „Bereški tamburaši“
- 05.02. – GARA, Bunjevačko prelo, Orkestar „Bačka“
- 12.02. – BAĆIN, Racko prelo, Orkestar „Zabavna industrija“
- 19.02. – VANCAGA-BAJA, Bunjevačko prelo, Orkestar „Zabavna industrija“ i „Čabar“
- 26.02. – KAĆMAR, Bunjevačko prelo, Orkestar „Juice“
- 26.02. – BAJA, Maškare
- 05.03. – GARA, Bunjevačko prelo (umjesto muškog prela), Orkestar „Bačka“

(S obzirom na epidemiološku situaciju moguće s daljnje promjene.)

SERDAHEL

Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“ u sklopu Narodnog programa NEMZ-BER uspješno je prijavila projekt obnove prostora mjesnog Kulturnog doma. Od dobivenih sredstava u iznosu od milijun forinti obnovljeni su zidovi kazališne dvorane i odstranjena stara lamberija. U tijeku je bojanje, a postaviti će se i nove zavjese. Hrvatska samouprava u prostorijama Kulturnog doma želi urediti prostor za izložbe.

HRVATSKA SAMOUPRAVA PEČUHA
poziva Vas na

HRVATSKI BAL

11. veljače 2022. godine
dolazak od 19:00 sati
otvorenje bala u 19:30 sati
Sviraju: PINKA BAND
i TO "FERMATA"

Prihod od tombole darujemo
Hrvatskom obrazovnom centru Miroslava Krležić!

MJESTO: HOTEL LATERUM
CIJENA S VEČEROM: 7000 HUF
Ulaznice možete kupiti na porti
Hrvatskog obrazovnog centra Miroslava Krležić
Ulaz uz obavezno predočjenje COVID potvrde!

ALJMAŠ

U suorganizaciji mjesne Hrvatske samouprave i Udruge bunjevačkih Hrvata 5. veljače priredit će se već tradicionalno Veliko prelo. Bunjevački Hrvati i njihovi gosti okupit će se u 19 sati u aljmaškoj gostionici „Sárga Csikó“. U sklopu prigodnog kulturnog programa nastupit će domaći KUD „Zora“, a goste će zabavljati pečuški Orkestar „Baranja“ pod vodstvom Blaška Bošnjaka. Ulaznice s večerom po cijeni od 4000 forinti mogu se rezervirati pozivom na telefonske brojeve 06-30-1658550 i 06-30-4665260. Za sudjelovanje je potrebna potvrda o cijepljenju.